

סדר

תּוֹסֵפֶת א יוֹמִית

בְּהַגְהָה חֲדָשָׁה לְפִי גְסָחָאוֹת מְדִיִּקוֹת וּבִנְקוּד מְלֵא

בְּפִי תַקְנַת וְהוֹדְרַת

מֶרֶן מוֹהֲרָא שׁ שְׁלִיט״א

הַלְמוּד לְשִׁבּוּעַ פְּרָשַׁת בְּשַׁלַּח (ה' - יב שַׁבָּט) תשע"ה

מִסְכַּת בָּבָא מְצִיעָא (ב - ח)

יָצָא לְאוּר עָרַב שַׁבַּת קִדְשׁ לְסִדְרָא בַּא תשע"ה

עַל יְדֵי תַלְמִידֵי מְתִיבְתָא 'הַיְכָל הַקִּדְשׁ' חֲסִידֵי בְּרַסְלָב

עִיר הַקִּדְשׁ יְרוּשָׁלַיִם תוֹנֵב״א

יום ראשון, ה' שבט תשע"ה

לְמַדַּת כָּבֵר אֶת הַדָּף הַיּוֹמִי ?

בְּבִלִי: יְבָמוֹת קִיג. יְרוּשָׁלַּמִי: מַעֲשָׂרוֹת ב. רַמְבַּ"ם: הַלְכוֹת שַׁבַּת - ט, טז, יז

מַסְפַּקַת בָּבָא מְצִיעָא פֶּרֶק שְׁנִי

א. מוֹדָה רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן אֱלֶעָזָר בְּבִלִי אֲנַפּוּרִיא שְׁמִשְׁתַּמְשִׁין בְּהֵן וְחֵיב. וְאֵלּוּ הֵן כְּלֵי אֲנַפּוּרִיא בְּיַד מַחְטִין וְצִנּוּרִיּוֹן, וּמַחְרוּזוֹת שֶׁל קַרְדָּמוֹת. וְכֵן הָיָה רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן אֱלֶעָזָר אוֹמֵר: כָּל אֵלּוּ שְׁאֲמָרוּ – הָרִי אֵלּוּ שְׁלוֹ. אֵימַתִּי? בְּזִמְן שְׁמִצָּאן אֶחָד אֶחָד, אָבֵל אִם מִצָּאן שְׁנַיִם שְׁנַיִם – חֵיב לְהַכְרִיז. וְכֵן הָיָה רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן אֱלֶעָזָר אוֹמֵר: הַמְצִיל מִפִּי הָאָרִי, וּמִפִּי הַזָּאֵב, וּמִפִּי הַדּוֹב, וּמִשְׁלוּלֵיתוֹ שֶׁל יָם, וּמִשְׁלוּלֵיתוֹ שֶׁל נָהָר. הַמוֹצֵא בְּאֶסְרֵטִיא וּבְפֶלְטִיא גְּדוּלָּה – הָרִי אֵלּוּ שְׁלוֹ, מִפְּנֵי שֶׁהַבְּעָלִין מוֹתִיאֲשִׁין מֵהֵן.

ב. מִצָּא חֲתִיבוֹת שֶׁל בֶּשֶׂר, וּמַחְרוּזוֹת שֶׁל דְּגָיִם, וְחֲבִיטוֹת שֶׁל יַיִן, וְשֶׁל שְׁמֹן, וְשֶׁל תְּבוּאָה, וְשֶׁל גְּרוּגְרוֹת, וְשֶׁל זֵיתִים – אֵין חֵיב לְהַכְרִיז.

בתוב בְּחֶרֶשׁ וְנִתּוֹן עַל פִּי חֵבִית, בְּנֵיר וְנִתּוֹן עַל פִּי עֵגוּל – חֵיב לְהִכְרִיז. מִצָּא כְּרִיכּוֹת בְּרִשׁוֹת תִּיחִיד – חֵיב לְהִכְרִיז. בְּרִשׁוֹת הֶרְבִּים – אִין חֵיב לְהִכְרִיז. הָאֵלּוּמוֹת, בֵּין בְּרִשׁוֹת תִּיחִיד בֵּין בְּרִשׁוֹת הֶרְבִּים – חֵיב לְהִכְרִיז. מִצָּא פְרוֹת צְבוּרִין – חֵיב לְהִכְרִיז. מְפֹרִין – אִין חֵיב לְהִכְרִיז. מְקַצֵּת צְבוּרִין וּמְקַצֵּת מְפֹרִין – חֵיב לְהִכְרִיז. מִצָּא מְעוֹת עֲשׂוּיּוֹת מוֹגְדָלוֹת – חֵיב לְהִכְרִיז. מְפֹרֹת – אִין חֵיב לְהִכְרִיז. מְקַצֵּת מוֹגְדָלִין וּמְקַצֵּת אִין מוֹגְדָלִין – חֵיב לְהִכְרִיז. וְכַפָּה הוּא מוֹגְדָל? שְׁלֹשׁ מְטַבְּעוֹת זֶה עַל גְּבִי זֶה. מִצָּא בְּלִי וּלְפָנָיו פְרוֹת, כִּים וּלְפָנָיו מְעוֹת – חֵיב לְהִכְרִיז. מְקַצֵּת בְּכָלִי וּמְקַצֵּת בְּאַרְצֵי, מְקַצֵּת בְּכִים וּמְקַצֵּת בְּאַרְצֵי – חֵיב לְהִכְרִיז. מִצָּא דָבָר שֵׁישׁ בּוֹ סִימּוֹן, בְּצַד דָּבָר שֵׁאִין בּוֹ סִימּוֹן – חֵיב לְהִכְרִיז. אִם בָּא בְּעַל סִימּוֹן וְנִטַּל אֶת שְׁלוֹ – זָכָה זֶה בְּדָבָר שֵׁאִין בּוֹ סִימּוֹן.

ג. הַמוֹצֵא סָלַע, וְאָמַר לוֹ חֵבְרוֹ: סָלַע זֶה תְּדַשָּׁה הִיא. נִירוֹנִית הִיא, שֶׁל מֶלֶךְ פְּלוֹנִי הִיא – לֹא אָמַר פְּלוֹם, שֵׁאִין סִימּוֹן לְמְטַבֵּעַ. וְלֹא עוֹד, אֵלֶּא אֶפְלוֹ שְׁמוֹ בְּתוֹב עָלֶיהָ – לֹא אָמַר פְּלוֹם, אֵלֶּא תְּרִי הִיא שֶׁל מוֹצֵאָהּ. מִצָּא בְּאִשְׁפָּה – חֵיב לְהִכְרִיז, שֶׁדָּרָךְ הָאִשְׁפָּה לְהַטְלִימָל.

ד. מִצָּא בְּגֵל אִו בְּכַתֵּל יֶשֶׁן – תְּרִי אֵלּוֹ שְׁלוֹ, שֵׁיכּוֹל לֹמַר שֶׁל אֲמוֹרִיִּין הֵן. מִצָּא בְּחוּר אִו בְּכַתֵּל חֲדָשׁ, מִחֲצִיּוֹ וְלַחוּץ – שְׁלוֹ. מִחֲצִיּוֹ

ולפנים - של בעל הבית. אם היה מפלש בלז לחוץ - אף מה שחציו
ולפנים שלו. אם היה מפלש בלז לפנים - אף מה שחציו ולפנים
שלו. אם היה מפלש בלז לפנים - אף מה שחציו ולחוץ של בעל
הבית. מצא בין פצים, מן האגוף ולחוץ - שלו. מן האגוף ולפנים -
של בעל הבית.

ה. מצא בבית, אם שרו בו אורחין לפניו - הרי אלו שלו. ואם לאו
- הרי אלו של בעל הבית. מצא ביה בחנות, עד מקום שדרך בני
אדם רגילין לפניו - הרי אלו שלו. יתר על כן - הרי אלו של בעל
הבית. הלוקח בהמה מחברו ומצא עליה דבר שיש בו שוה פרוטה
- חייב להכריזו. המוצא שוה פרוטה - חייב להכריזו. פחות משוה
פרוטה - אין חייב להכריזו, שנאמר: "שלמה"; מה שלמה מיוחדת
דבר שיש בו שוה פרוטה חייב להכריזו, כך כל דבר שיש בו שוה
פרוטה - חייב להכריזו. פחות משוה פרוטה - אין חייב להכריזו.

ו. בראשונה, כל הבא ונותן סימניה - היה נזמלה. משרב הרמאי
- התקינו שיהא זה נזתן סימניה ומביא ראיה שאינו רמאי.
בראשונה היו מכריזין עליה שלש רגלים, ואחר הרגל האחרון
שבעה ימים. ומשחרב בית המקדש התקינו שיהו מכריזין עליה

שלושים יום. ומן הספנה ואילך התקינה, שיהא מודיע לשכניו ולקרוביו ולמידעיו ולאנשי עירו, ודין.

ז. המוצא מציאה, אם יש בה כדי להחזיר לבעלים בשוה פרוטה ולגבות שכרה ממנה – מטפל ממנה. ואם לאו – מניחה במקומו. איזו היא אבדה? מצא קרדם באסרטיא וטלית באסרטיא ופרה רועה בין הזרעים – הרי זו אבדה. טלית מנחת בצד הגדר. וחבית מנחת בין הגדר והמור רועה בין עשבים – אין זה אבדה. מצאן שלשה ימים זה אחר זה – הרי זו אבדה.

ח. כל דבר שעושה ואוכל, כגון פרה והמור – יעשה ויאכל. לא יעשה בה יותר ממה שהן אוכלין. כל דבר שאין עושה ואוכל, כגון אוזין ותרנגולין – מטפל בהן שלשה ימים. כעגלין ובמיהין שלושים יום. יתר על כן – מוכרן בבית דין. מצא ספרים – קורא בהן אחד לשלושים יום. לא יקרא בהן את הפרשה וישנה, ולא יקרא בהן את הפרשה ויתרגם, ולא יקראו שלשה בכרך אחד. ולא יפתח בספר יותר משלשה דפיין. סומכום אומר: בחדשים אחד לשלשה ימים. בישנים אחד לשנים עשר חדש. כלי כסף משתמש בהן בצונג, אבל לא בחמין, מפני שמשחירן. כלי נחשת משתמש בהן בחמין, אבל לא באור מפני שהוא משחקן. מגרפות וקרדמות – משתמש בהן

בדבר הרך אבל לא בדבר הקשה. מגרפת, גורף בה את המיט. מדיחה ומניחה במקומה. קרדמות מבקיע בו את העצים, ובלבד שלא יבקע בו לא צנזן ולא זית. וכשם שאתה אומר באבדה - כך אתה אומר בפקדון.

ט. המפקיד בסות אצל חברו - מנערה אחת לשלשים יום, שומחה לצרפה אבל לא לכבודו. אם היתה מרבה - נוטל שכרו ממנה. המוציא בהמת חברו - חיב לטפל בה. עד מתי חיב לטפל בה? עד שיכניסה לרשותו. הכניסה למקום שיראנה - לא יטפל בה. נגנבה או אבדה - חיב באחריותה. לעולם חיב באחריותה עד שיכניסנה לרשותו. הכניסה לגנתו או לחורבתו, ואבדה או נגנבה - פטור.

י. מצא חמור טעון חמין, או דברים האסורים - אין מחיבין אותו לגע בהן. זה הפלל, כל העושה בתוך שלו - הרי זה נזקק לו. וכל שאינו עושה בתוך שלו - אין נזקק לו. אם היה חמורו נפלן - פורק עמו אפלו מאה פגעים, רשאי להקל את הפרסה ולגבות שכרו הימנו, אין מחיבין אותו להיות עומד ומחזיר, מפרק ומטעין, שנאמר (שמות כג): "כי תפגע וכי תראה"; יכול שנים ושלשה מיל, תלמוד לומר: "כי תפגע", יכול אפלו בתוך ארבע אמות, תלמוד

לומר "כי תראה", שגרו חכמים אחד משבעה ומחצה במיל, וזה הוא רים.

יא. אוהב למעון ושונא לפרק - מצוה לפרק עם השונא, שלא לשבור את לבו. שונא שאמרו - שונא שבוישראל, לא שונא שבעובדי כוכבים. ראה חמורו של עובד כוכבים - חיב למפל בו כדרך שמטפל בשל ישראל. אם היה מעון יין נסך - אין רשאי לגע בו. ראה מים שהן שוטפין והולכין חיב לגדרן. זה הפלל, כל דבר שיש בו משום חסרון כים - יש בו משום השב אבדה.

יב. מצוה מן התורה לפרק, אבל לא למעון. רבי שמעון אומר: אף למעון, שנאמר: "עמו" - עמו על גבי החמור; דברי רבי שמעון. וחכמים אומרים: "עמו" אתה בשכר. וכשם שמצוה על בהמת עצמו כן מצוה על בהמת חברו. חברו שטעה - תופסו בידו, ומפסגו בשדות וכרמים, עד שפגיע לעיר או לדרך. וכשם שמצוה על ידי חברו כן מצוה על ידי עצמו. הוא עצמו שטעה מפסג בשדות וכרמים עד שפגיע לדרך או לעיר, שעל מנת פן הנחיל יהושע לישראל את הארץ.

ח. _____ שְׁעוּרִים יוֹמִיִּים לִימֵי שְׁבוּעַ פְּרִשְׁת בְּשִׁלְחָה: ח' – י"ב שָׁבַט, תשע"ה

יג. אֲבֹת רַבּוֹ וְאֲבֹת אָבִיו – אֲבֹת רַבּוֹ קוֹדֶמֶת לְאֲבֹת אָבִיו. וְאִם הָיָה אָבִיו שָׁקוּל בְּרַבּוֹ – אֲבֹת אָבִיו קוֹדֶמֶת לְאֲבֹת רַבּוֹ. וְאִינְהוּ רַבּוֹ? שְׁלֵמִדּוֹ תוֹרָה וְלֹא שְׁלֵמִדּוֹ אוֹמְנוֹת. וְאִי זָה? זֶה רַבּוֹ שְׁלֵמִדּוֹ וּפְתַח לוֹ תַּחֲלָה. הָיָה רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר: רַבּוֹ שְׁלֵמִדּוֹ חֲכָמָה וְלֹא רַבּוֹ שְׁלֵמִדּוֹ מִקְרָא. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: כָּל שָׂרֵב תִּלְמוּדוֹ מִמְּנוֹ. רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר: כָּל שֶׁהֵאִיר עֵינָיו בְּמִשְׁנֵתוֹ. אֲבֹת אָבִיו וְאֲבֹת אָמוֹ – אֲבֹת אָבִיו קוֹדֶמֶת לְאֲבֹת אָמוֹ. אֵימָתִי? בְּזִמְנֵי שֶׁהָיָה תַּחֲתֵי אָבִי אֵינְהָ תַּחֲתֵי – שְׁנִיחָם שׁוּיִן. אֲבֹת הָאִישׁ וְאֲבֹת הָאִשָּׁה – אֲבֹת הָאִישׁ קוֹדֶמֶת לְאֲבֹת הָאִשָּׁה. וְהַעוֹבְדֵי כּוֹכָבִים וְהַרוֹעִים בְּהִמָּה דָּקָה וּמִגְדְּלֶיהָ – לֹא מַעְלִיִן וְלֹא מוֹרִידִין. הַמוֹמְרִים לְעִבּוֹדַת כּוֹכָבִים וְהַמְסֹרֵת – מוֹרִידִין וְלֹא מַעְלִיִן.

יום שני, ו' שבט תשע"ה

לְמַדְתָּ כָּבֵר אֶת הַדָּף הַיּוֹמִי?

בבלי: יבמות קיד. ירושלמי: מעשרות ג. רמב"ם: הלכות שבת - יח, יט, כ

מסכת בבא מציעא פרק שלישי

א. אין השואל רשאי להשאיל, ולא השוכר רשאי להשפיר, ולא השואל רשאי להשפיר, ולא השוכר רשאי להשאיל, ולא זה שמפקידו אצלו רשאי להפקידו אצל אחר, אלא אם כן נתן לו בעל הבית רשות. השואל פרה מחברו ונגנבה, וקדם השואל ושלם, ואחר כך נמצא הגנב – משלם תשלומי כפל לשואל, ותשלומי ארבעה וחמשה לשני. השוכר פרה מחברו, ונגנבה או אבדה, ואומר הריני משלם ואיני נשבע. שלם ואחר כך נמצא הגנב – משלם תשלומי כפל ארבעה וחמשה לשני. המפקיד פרה אצל חברו ונגנבה או אבדה, ואמר הלה: 'הריני משלם לך בלא שבועה', ואחר כך נמצא הגנב – משלם תשלומי כפל לראשון ותשלומי ארבעה וחמשה לשני.

ב. המוכר פרה לחברו ונגנבה, זה אומר: 'ברשותך נגנבה', וזה אומר: 'ברשותך נגנבה' – יחלקו. נמצא גנב, זה אומר: 'ברשותך נגנבה', וזה אומר: 'ברשותך נגנבה' – יחלקו. האומר: 'מנה אני תיב, ואיני יודע אם לפלוני ואם לפלוני' – נותן לזה מנה ולזה מנה – שהודה מפי עצמו. אומר לשנים: 'גולתי את אחד מכם מנה, ואת אחד מכם מאתים, ואיני יודע איזה מכם' – נותן לזה מאתים ולזה מאתים. ואם לאו – היתה לו לשתק, זה אומר: 'מאתים שלי', וזה

אומר: 'מאתים שלי' - נותן לזה מנה ולזה מנה, והשאר לא יתן להם עד שיעשו ביניהן פשרה. שנים שהפקידו אצל אחד, זה מנה וזה מאתים. בשעת התביעה, זה אומר: 'מאתים שלי' וזה אומר: 'מאתים שלי' - נותן לזה מנה ולזה מנה, והשאר יהא מנח עד שיבא אליהו. אמר רבי יוסי: אם בן, מה הפסיד הרמאי? אלא הפל יהא מנח עד שיבא אליהו, וכן שני בלים - אחד גדול ואחד קטן.

ג. המפקיד פרות אצל חברו, אפלו הן אבודין - לא ינע בהן, לפיכך בעל הבית עושה אותן תרומה ומעשרות על מקום אחר. רבי שמעון בן גמליאל אומר: באבודין ימכר בפני בית דין מפני שהוא כמשיב אבדה לבעלים. המפקיד פרות אצל חברו והרקיבו, יין והחמיץ, שמן והבאיש, אפלו הן אבודין - לא ינע בהן. דברי רבי מאיר. וחכמים אומרים: עושה אותן דמים בבית דין. מוכרן לאחרים ואין מוכרן לעצמו, פיוצא בו, גבאי צדקה שלא מיצאו עניים לחלק להן את הפת, מוכרין לאחרים ואין מוכרין לעצמן. גבאי צדקה פורטין לאחרים ואין פורטין לעצמן.

ד. המפקיד פרות אצל חברו - הרי זה יוציא לו הסרונות. כמה דברים אמורים? בזמן שערכם עם פרותיו, אבל אם היו מנחין בפני עצמו, יאמר לו: 'הרי שלך לפניך'. אחד מערב ואחד קורא שם

מעשיר שני במגורה¹. במתיקה ושאר מיני קמניות לא נתנו להן חכמים שעור. אמר בן עזאי: החזק כחו של רבי עקיבא שנתן שעור לאלו, ולא נתן שעור לאלו. אמר רבי יוחנן בן נורי: מה אכפת להן לעקבין? אוכלין בין מהרבה בין מקמעה! אין יוציא לו הסרונות אלא לכור בלבד. אמר רבי יהודה: במה דברים אמורים? בזמן שפדד לו מתוך ביתו, אבל מדד לו מתוך גרנו – אין יוציא לו הסרונות מפני שהן מותרות. אמרו לו: לא מפני שהן מתפוררות אלא מפני שהן אוכדות. וכן היה רבי יהודה אומר: לא אמרו שמרים ודבר אחר אלא בשמן בלבד, שפעמים שאדם לוקח מתברו שמן מזקק בלא פקטין.

ה. שאל רבי יוסי לחכמים: הרי שהפריש עשר פורין למאה, ומדד את המעשר ופחת מהן, מה הוא? אמרו לו: כשם שפחת מעשר כך פחתו חלין. ואף על פי שלא פחתו חלין – מתר. מדד את החלין והותירו, מהו? אמרו לו: כשם שהותירו החלין כך הותירו המעשר. ואף על פי שלא הותר מעשר – מתר. יש לו חלין ומעשר שני ומבקש למוכרו, איזה מהן מוכר תחלה? אמרו לו: מוכר את החלין ואחר כך מוכר מעשר שני.

¹ מקום אוצר התבואה.

ו. השולח יד בפקדון. בית שמואי אומרים: ילקח בְּחֶסֶד וּבְיָתֵר. כיצד? הפקיד לו משתים ועמדו מארבע, מארבע ועמדו משתים, נותן לו משתים.

ז. הנהב קונה את הכסף, כיצד? נתן לו דינר זהב בעשרים וחמשה כסף - הרי זה קנה כל מקום שהוא. אבל אם נתן לו עשרים וחמשה כסף בדינר זהב - הרי זה לא קנה, עד שעה שימשה. הנחשת קונה את הכסף, כיצד? נתן לו שלשים דינר בדינר כסף - הרי זה קנה כל מקום שהוא. אבל אם נתן לו דינר של כסף בשלשים איסר - הרי זה לא קנה, עד שימשה. אסימון קנה את המטבע. פללו של דבר, כל שנקנה - קונה. טלית קונה דינרי זהב. רבי שמעון אומר: אף בשאמרו טלית קונה דינרי זהב בכל מקום - כך הלכה, אבל אמרו: מי שפרע מאנשי דור המבול עתיד לפרע ממי שאינו עומד בדבורו. והנושא ונותן בדברים - אין לו עליו אונאה. אבל אמרו חכמים: כל המכיל את דבריו אין רוח חכמים נוחה הימנו.

ח. אונאה ארבעה כסף מעשרים וארבעה כסף לסלע, לשתות למקח. עד מתי מתר להחזיר? עד כדי שיראה לתגר או לבקי. הורה רבי טרפון בלוד, האונאה שמונה כסף לסלע, שלישי למקח, ושמו

תגרי לוד. אמר להם: כל היום מתר לתחזיר. אמרו לו: יניח לנו רבי מרפון במקומנו, וחזרו לדברי חכמים.

ט. מי שהטל עליו - ידו על העליונה. ביצד? מכר לו חלוק שוה חמש בשיש, ידו של לוקח על העליונה, רצה אומר לו תן לי סלע, רצה אומר לו: הילף חלוקה, ותן לי מעותי. אבל אם מכר לו שוה שש בחמש - יד המוכר על העליונה. רצה אומר לו: תן לי סלעי. רצה אומר לו: הילף מעותיך ותן לי חלוקי. ורבי אומר: לעולם יד המוכר על העליונה, וכשם שהמוכר יכול לחזור בו - כך לוקח יכול לחזור בו. רבי שמעון אומר: המוכר יכול לחזור בו, חלוקה אין יכול לחזור בו, שפבר קבל חלה את מעותיו.

י. סלע, כמה תהא חמרה? ולא יהא בה אונאה. סלע ארבעה אפרות ודינר איסר; דברי רבי מאיר. רבי יהודה אומר: סלע ארבע פונדיונות ודינר פונדיון. ורבי שמעון אומר: סלע שמונה פונדיונות, ודינר שני פונדיונין. יתר על כן אומר רבי יהודה: היה מוציא בשיניה הסלע עד שקל. והדינר עד רבע. פחות מכך, אפלו איסר אין להוציאה. לא ימכרנה לא לתגר ולא להרג ולא לתרם, מפני שפרמה בה את אחרים. אבל נוקבה ותולה בצואר. וכשם שאתה אומר בחלין, כך אתה אומר במעשר שני, ובלבד שלא יתפון להטיל

יד _____ שעורים יומיים לימי שבוע פרשת בשלח: ח' - י"ב שבט, תשע"ה

סלע על השני. האונאה - שמונה כסף. כמה דברים אמורים?
בדינרין ובסלעיהן אבל בדינרי זהב ובמטבעות של נחשת היה
מוציאן בשויהן.

יא. עד מתי מתר להחזיר? בפרין - עד כדי שיראה לשלחני.
ובכפרים - עד ערבי שבתות, שכן דרך השוק להיות עומד בעירות
מערב שבת לערב שבת. האונאה - ארבעה כסף. והטענה - שתי
כסף. כמה דברים אמורים? בזמן שמכר לו בתם, אבל אם קצין עמו
- אין פלום אחר הקציצה.

יב. הנושא ונותן באמונה, והאומר לחברו על מנת שאין לך עלי
אונאה - אין לו עליו אונאה. לא יהא מוכר לו את היפה בשויה,
ולא את הרעה באמונה, אלא [ואו] שתייהן בשויהן או שתייהן
באמונה. מחשב עמו שכר המור, שכר החפור, שכר הפנדק, ולא
יהא מחשב עמו שכרו - מפני שנוטל שכרו מפניו.

יג. רבי יהודה אומר: ספר תורה בהמה ומרגלית - אין להן אונאה.
ספר תורה - מפני שאין לו דמים. בהמה ומרגלית - מפני שרוצה
לזונן. אמרו לו: והלא כל דבר רוצה לזונן! רבי יהודה בן בתירא
אומר: הפוס והפיטום והסיף במלחמה - אין להן אונאה. בשם

שאונָנָה בְּמִקְחָ - בְּךָ אונָנָה בְּדְבָרִים. ועוד מְרַבֵּה אונָנָה דְּבָרִים מאונָנָה מְמוֹן, באונָנָה מְמוֹן אומר (ויקרא כה, יד): "אל תזנו איש את אחיו". ובאונָנָה דְּבָרִים הוא אומר (שם שם יז): "ולא תזנו איש את עמיתו ויראת מאלהיך"; "ויראת" ממי שפוקד על אלו.

יד. היו חֲפָרִין מְבַקְשִׁין זֵין וְשָׁמֹן, לא יאמר לְהֵן: "לכו אצל פְּלוֹנִי" והוא לא מְכַר זֵין וְשָׁמֹן מְעוֹלָם. היו חֲלָאִין בָּאִין עָלָיו וְיִסְפְּרִין בָּאִין עָלָיו וְקוֹבֵר אֶת בְּנָיו, לא יאמר לוֹ בְּדֶרֶךְ שְׁאָמְרוּ חֲבָרָיו לְאִיּוֹב (איוב ה, ט): "חֲלָא יִרְאֶתְךָ בְּסִלְתְּךָ" וגו' - 'זְכַר אֶתְּךָ' אִין כְּתִיב בָּאֵן אֵלָא "זְכַר נָא" וגו'. רבי יהודה אומר: אף לא יתלח את עיניו ויאמר לו: "בְּכַמְחָ חֲפִין זְחָ?" והוא אִין רוֹצֵה לְקַח. רָאָה גַר שָׁבָא לְלַמֵּד תּוֹרָה, לא יאמר: "רְאוּ מִי שָׁבָא לְלַמֵּד! פֶּה שְׂאֵכֵל נְבִלּוֹת וּמְרִפּוֹת שְׂקָצִין וּרְמָשִׁין". וכן הוא אומר (שמואל א י, יב): "וַיַּעַן אִישׁ מִשָּׁם וַיֹּאמֶר וּמֵאֲבִיהֶם", וכי יש אב לתורה ולא כְּבָר נֹאמֶר (משלי ל, ד): "מִחָ שְׁמוֹ וּמִחָ שֵׁם בְּנֹו כִי תִדְעַ". וְאֹמֶר (משלי יט, יד): "בֵּית זְהוֹן נְחֻלַּת אֲבוֹת וּמִחָ אִשָּׁה מִשְׁכַּבְלַת".

טו. אִין מְעַרְבִין פְּרוֹת בְּפְרוֹת, וְאֶפִּילוּ חֲדָשִׁים בְּחֲדָשִׁים, וַיִּשְׁנִים בִּישְׁנִים, וְאִין צְרִיךְ לֹאמֵר חֲדָשִׁים בִּישְׁנִים, וַיִּשְׁנִים בְּחֲדָשִׁים, אֶפֶלֹו סָאָה בְּדִינָר וּסָאָה בְּדִינָר וּמְרִיסִית - לא יעַרְבֵם וַיִּמְכְּרֵם סָאָה

בְּדִינָר. אֵין מְעַרְבִין יִין חֲדָשׁ בְּחֲדָשׁ, וְיִשָּׁן בְּיִשָּׁן, וְאֵין צָרִיף לֹאמַר חֲדָשׁ בְּיִשָּׁן וְיִשָּׁן בְּחֲדָשׁ, וְלֹא קָשָׁה בְּרִף. וְרַבֵּי יְהוּדָה מַתִּיר קָשָׁה בְּרִף מִפְּנֵי שֶׁהוּא מוֹשְׁבִיחוֹ. וְכֵן הָיָה רַבֵּי יְהוּדָה אוֹמֵר: מִיִּן אֶחָד הַמוֹשְׁבִית אֶת תְּכֵרוֹ – מִתֵּר. שְׁנֵי מִיִּנֵּן הַמוֹשְׁבִיתִין אֶת אֶחָד – אָסוּר. אֵין מְעַרְבִין שְׁמָרֵי יִין בְּיִין, אֲבָל גּוֹתְנִים לוֹ שְׁמָרֵיו. בִּיצֵד? הָיָה שׁוֹפֵה יִין לְחַמְרִין – גּוֹתֵן לוֹ שְׁמָרֵי אוֹתוֹ יִין. אֲבָל לֹא שְׁמָרֵי יִין אַחֵר. אִם בְּשֹׁאמְרוֹ גּוֹתֵן לוֹ שְׁמָרֵיו – גּוֹתֵן לוֹ שֶׁל הַיּוֹם הַיּוֹם, וְשֶׁל מִקְּהַר לְמִקְּהַר, אֲבָל לֹא שֶׁל הַיּוֹם לְמִקְּהַר, וְלֹא שֶׁל מִקְּהַר לְחֶבֶד. לֹא יַעֲרֵבֶם תְּנֹנֵי וְיִמְכְּרֶם בְּחִנּוֹתוֹ, אֲלֵא אִם בֶּן הוֹדִיעַ. לֹא יִרְבִּיץ תְּנֹנֵי בְּתוֹף חִנּוֹתוֹ יִין וְשִׁמּוֹן, מִפְּנֵי שֶׁגּוֹנֵב דַּעַת הַבְּרִיּוֹת. מְקוֹם שֶׁנִּחְגַּו לְהַטִּיל מַיִם לְמַחְצָה לְשִׁלִּישׁ וּלְרִבִּיעַ – יִטִּילוּ, וְאֵין מְשַׁנֵּן מִמֶּנְהוּ הַמְּדִינָה. מְעַרְבִין חוֹמְטִין בְּתַבּוּאָה, קֵב בְּכּוֹר וְאֵינוֹ חוֹשֵׁשׁ. וּבְעֵלֵי בְּתִים מְטִילִין כָּל צָרְפָן, תְּנֹנֵי צוֹרֵר וּמְנִיחַ עַל פִּי תַּמְגוּרָה. אֵין מְשַׁרְבְּטִין וּמְסַרְטִין אֶת תְּבַחְתָּה, וְאֵין גּוֹפְחִין בְּקַרְבִּים, וְאֵין מְטִיל בְּשָׂר לְתוֹף תַּמִּים.

יום שלישי, ח' שבט תשע"ה

למדת כּבֵר את הדף היומי?

בבלי: יבמות קטו. ירושלמי: מעשרות ד. רמב"ם: הלכות שבת - כא, כב, כג

מסכת בבא מציעא פרק רביעי

א. המוכר פרות לחברו בחזקת שיש לו, ונמצא שאין לו, לא כל הימנו לאבד זכותו של זה. מרבין על השכר ואין מרבין על המכר, שנאמר (שמות כב, כד): "אם בכסף תלוח את עמי וגו' כנשה"; מה מלוח מיוחדת לו, מה שאת נותן לו - את נטיל מוננו. יצאו אלו שמה שאת נותן לו יותר - את נטיל הימנו. רבי שמעון בן גמליאל אומר: אף מרבין על המכר בהקדש, ביצד? משביר אדם מעותיו לשלחני להתנאות בהן, ולהתלמד בהן ולהתעטר בהן, נגנבו או אבדו - תיב באחריותן. נטלו מלפניו באנם - תרי היא בנושא שכר. נשתלשו עליהם - אסור משום רבית. אם עשה בן בהקדש - תרי זה מעל. שנה האמורה בבתי ערי חומה - תרי זו רבית, אלא

יה _____ שעורים יומיים לימי שבוע פרשת בשלח: ח' - י"ב שבט, תשע"ה

שהתירתו תורה. היב לו מעות וכתב לו שדהו מכר, בזמן שהמוכר אוכל פרות - מתר, הלוקח - אסור. רבי יהודה אומר: בין זה ובין זה - מתר. אומר רבי יהודה: כך היה ביתוס בן זנבין עושה על פי רבי אלעזר בן עזריה. אמרו לו: משם ראיה? אלא שהמוכר אוכל פרות היה.

ב. יש דברים שהן רבית ואינן רבית. לוקח אדם הלואאתו של חברו בפחות, ושטרותיו בפחות, יש דברים שאינן רבית, אבל אסורין מפני ערמות רבית. כיצד? אומר לו: הלויני מנת. אומר לו: אין לי מנת. מול לך עשרים מאה של חמין. אף על פי שחזר ולקח ממנו עשרים וארבעה, אינן רבית. אבל אסורין משום ערמות רבית.

ג. המוכר שדה לחברו, ואמר לו: על מנת שאהא ביה ארים, ועל מנת שאהא ביה שתף, ועל מנת שהמעשרות שלי, כשתמכרנה - מכרה לי בדמים הללו, אימתי שארצה אני בא נותן לו דמיה ונוטלה - מתר.

ד. היה היב לו מעות, והשפיר לו בית מדינר לחדש, והיה יפה סלע בחדש - אסור. השפיר ממנו בדינר בחדש, אם היה יפה סלע

בחדש – מתר. משכן לו בית, משכן לו שדה, ואמר: בשתמכרם –
מכרם לי בדמים הללו – אסור. אם אמר לו בשויהן – מתר.

ה. היה מוליד חבילה במקום למקום, ואמר לו: תנה לי, ואני נותנה
לו בדרך שאתה נותנה לי במקום פלוני, בזמן שבאחריות הנותן –
מתר. והמקבל – אסור. היה מוליד פרות במקום היקר למקום הזול,
ואמר לו: תנם לי ואני אעמידנו לך במקום היקר בשער הזול מפרות
שיש לי, אם יש לו באותו מקום – מתר. ואם לאו – אסור. אבל
חמירין מקבלין מבצל הבית ומעמידים במקום היקר בשער הזול,
ואין חוששין. היו חמירין ופועלין עומדין עליו בשוק, ואמר לשלחני:
תן לי בדינר מעות ואפרנסם, ואני נותן לך יפה דינר ומריסית
ממעות שיש לי בכיס, אם יש לו בכיס – מתר. ואם לאו – אסור.

ו. מה שאירש מאבא מכור לך, ומה שתעלה מצודתי מכור לך –
לא אמר כלום. מה שארש מאבא היום, ומה שתעלה מצודתי היום
מכור לך – דבריו קיימין.

ז. המושיב את חברו בחנות למחצית שכר – תרי זה נותן לו שכרו
כפועל בטל; דברי רבי מאיר. רבי יהודה אומר: אפלו אבל פתו
בציר, ואפלו אבל עמו שתי גרונרות – זה הוא שכרו. רבי שמעון

אומר: נותן לו שְׂכָרוֹ מְשָׁלֵם, אינו דומה העושה מְלָאכָה לְיוֹשֵׁב וּבְמִלָּה, ואינו דומה היוֹשֵׁב בַּחֲמָה לְיוֹשֵׁב בְּצַל, אֲבָל אִם אָמַר לוֹ בְּשָׁלִישׁ: אַתָּה שְׂתַּף לִי, וְהַשְׁלִישׁ עָשׂוּי עָלֶיךָ הַדָּבָר בְּבַטְלָה – מִתָּר. הַמוֹשִׁיב אֶת הַחֲנוּת לְמַחְצִית שְׂכָר, אִם הָיָה אֶמֶן – לֹא יַעֲסֹק בְּאַמְנָתוֹ, לְפִי שְׂאִין עֵינָיו עַל הַחֲנוּת בְּשַׁעֲהָ שְׁעוּסֵק בְּאַמְנָתוֹ. וְאִם הָיָה שְׂתַּף עִמּוֹ בַּחֲנוּת – מִתָּר. הַמוֹשִׁיב אֶת הַחֲנוּת לְמַחְצִית שְׂכָר, לֹא יֵהָא לֹקַח וּמוֹכֵר דְּבָרִים אַחֲרִים, וְאִם לָקַח וּמוֹכֵר – הַשְׂכָּר לְאַמְצַע.

ה. הַנּוֹתֵן מְעוֹת לַחֲבֵרוֹ לָקַח בְּהֵן פְּרוֹת לְמַחְצִית שְׂכָר – הָרִי זֶה מְחַשֵּׁב עִמּוֹ שְׂכָר בְּפִלְתָּה. וְאִי זֶה שְׂכָר בְּפִלְתָּה? בְּשַׁעֲהָ שְׁלֹקַח וּבְשַׁעֲהָ שְׁמוֹכֵר. אֶחָד לֹקַח וְשָׁנִים מוֹכְרִין – מְחַשֵּׁב עִמּוֹ שְׂכָר מְכִירָתָה. אֶחָד מוֹכֵר וְשָׁנִים לֹקַחִין, מְחַשֵּׁב עִמּוֹ שְׂכָר לְקִיחָתָה, אֶחָד לֹקַח וְאֶחָד מוֹכֵר, שָׁנִים לֹקַחִין וְשָׁנִים מוֹכְרִין, אֵף עַל פִּי שְׁמַעְדִּיפִין זֶה עַל זֶה – אִין בְּכַף בָּלוּם. אֲבָל אִם אָמַר לוֹ: שְׂכָר בֵּית מִשְׁלִי וּשְׂכָר בְּפִלְתָּה מִשְׁלֶךְ בְּשָׁלִישׁ אַתָּה מְשַׁתַּף לִי, וְהַשְׁלִישׁ עָשׂוּי עָלֶיךָ בְּבַטְלָה – מִתָּר. הַנּוֹתֵן מְעוֹת לַחֲבֵרוֹ לָקַח בְּהֵן פְּרוֹת לְמַחְצִית שְׂכָר, לֹא יֵאמַר לוֹ: הָרִי הֵן עֲשׂוּיוֹת עָלֶיךָ לְמַחְצָה לְשָׁלִישׁ וּלְרַבִּיעַ, אֲלֵא מְחַשֵּׁב עִמּוֹ שְׂכָר בְּפִלְתָּה. הֵיוּ פְּרוֹתָיו מִפְּקָדִין אֲצִלּוֹ, וְאָמַר לוֹ: הָרִי הֵן עֲשׂוּיוֹת

עליך למחצה לשליש ולרביע - הרי זה מחשב עמו שכר בית, שכר
בטלה מעכשו, אם אמר לו: יצא שכר פתף בשכר עליה - מתר.

ט. הנותן מעות לחברו לקח בהן פרות למחצית שכר, ואמר לו:
קרוב להפסד ורחוק לשכר - מתר משום רבית, וזו היא מדת
צדיקים. קרוב לשכר ורחוק להפסד - אסור משום רבית וזו היא
מדת רשעים. קרוב זה וזה, ורחוק זה וזה - מתר משום רבית, וכך
פל אדם נוהגין. הנותן מעות לחברו לקח בהן פרות למחצית שכר,
ואמר לו: הילך מנה ואין אני יכול לעמוד על הפרוטרוט - אסור.
ראה פרות שהוקרו, ואמר: הילך מנה ויכולני לעמוד על הפרוטרוט
- מתר.

י. הנותן מעות לחברו לקח בהן פרות למחצית שכר, ורצה אחד
מהן לישגן - חברו מעכב עליהן על ידו. רבי יהודה אומר: אם
היתה ערב שביעית - מתר, שמתחלה לא לקחו אלא על מנת בן.
וכן היה רבי יהודה אומר: בשלשה פרקים מוכרין את הזרע, בפני
הזרע ובשעת הזרע ובפרום הפסח, ובשלשה פרקים מוכרין את
הזרע, בפרי הפסח, ובפרום העצרת, ובפרום החג, ובדקין אותו
בשלשה פרקים. והשמן - מוכרין אותו מן העצרת ועד החג.

יא. הנותן מעות לחברו לקח בהן פרות למחצית שֶׁכֶר, לא יהא לוקח בשלש חפיין ובשלש חברו שעורים, אלא או בכלן חפיין או בכלן שעורים, כדי שיהו מעות שניהן שוות בחבילה. הנותן מעות לחברו לקח בהן חפיין, ולקח בהן שעוריו, שעוריו ולקח בהן חפיין – ידו על התחבולה. אם פחתו – פחתו לו. ואם הוסיפו – הוסיפו לאמצע. הנותן מעות לחברו לקח בהן פרות למחצית שֶׁכֶר, רשאי הלוקח לקח בהן כל מה שירצה, ובלבד שלא יקח בהן, לא כסות ולא עצים. הנותן מעות לחברו לקח בהן פרות למחצית שֶׁכֶר – רשאי הלוקח לקח באותו חפיין. ובשהוא מוכר – אין מוכר אלו בפני עצמן ואלו בפני עצמן. הנותן מעות לחברו לקח בהן פרות למחצית שֶׁכֶר, ובאחרונה אמר לו: לא לקחתי – אין לו עליו אלא תרעמת. ואם יש עדים שלקח ומכר – מוציאין ממונו על כרחו.

יב. היתה תיב לו מעות, ובא לשול ממונו פרות בגרן. אמר לו: צא ועשה לי בשער השוק, ואני נותן לו מבאן ועד שנים עשר חדש – תרי זו רבית, ולא באפרו הבא לידו. בא ואמר לו, הלויני פור אחד של חפיין ואני נותן לך בשער שאתה מוכר בו – מתר. משכרת אשה לחברתה תרנגלת לישב על הביצים בשני אפרוחין בשנה, ואינה חוששת. האשה שאמרה לחברתה: תרנגלת משלי, וביצים

משליכי, ואנו חולקים את האפרוחין. רבי יהודה מתיר, ורבי שמעון אומר.

יום רביעי, ט' שבט תשע"ה

למדת כָּבֵר אֶת הַדָּף הַיּוֹמִי ?

בבלי: יבמות קטז. ירושלמי: מעשרות ה. רמב"ם: הלכות שבת - כד, כה, כו

מסכת בבא מציעא פרק חמישי

א. קבל ממונו מאה צאן במאה של זהב, למחצה לשליש ולרביעי, ואני נוטל סלע מפל אחד ואחד באחרונה - אומר; למחצה לשליש ולרביעי, מחצה למזונות ומחצה לבטלה, ואני נוטל מפל אחד ואחד באחרונה - מתר. קבל ממונו מאה עגל במאה של זהב, למחצה לשליש ולרביעי, מחצה למזונות ומחצה לבטלה, ואני נוטל דינר זהב מתוך חלקך באחרונה - מתר.

ב. אין שמין בכורות תמימים לישראל, אבל שמין להן בכורות בעלי מומין, ושמין בכורות תמימים לכהנים, ואין צריך לומר בעלי מומין.

ג. אין שמין לא את העזים ולא את הרחלים, ולא כל דבר שאינו עושה ואוכל, רבי יוסי ברבי יהודה אומר: שמין את העזים מפני שהן חולבות, ואת הרחלים מפני שהן גוזזות ואת התרנגלת מפני שעושה ואוכלת. השמה תרנגלת מחברתה מטפלת באפרוחים כל זמן שאצריכין לאמן. מטפל אדם בבחמה טמאה שנים עשר חדש, ובאדם עשרים וארבעה חדש, מקום שנהגו לעלות שכר פתף למעות - מעליו, לבחמה - מעליו, ואין משנין ממנהג המדינה. רבי שמעון בן גמליאל אומר: שמין עגל עם אמו וסוּח עם אמו, ואף על פי שמעלה שכר פתף למעות, ואין חולש משום רבית.

ד. השם בהמה מחברו, עד מתי חייב לטפל בה? סומכים אומר: בבחמה דקה שלושים יום ובגסה חמישים יום. רבי יוסי אומר: בדקה שלשה חדשים מפני שטפולה מרבה. יתר על כן, בכלם, אם היה חלקו של בעל הבית שם עליו - אין משנין ממנהג המדינה. השם בבחמה טמאה מחברו, עד מתי חייב לטפל בולדות? סומכים אומר: באותנות - שמונה עשר חדש. ובגדרות - עשרים וארבעה חדש.

ואם עמד עליו בתוך הזמן – חברו מעבב על ידו, ואכל אינו דומה
 טפולה של שנה ראשונה לטפולה של שנה שנייה. השם בהמה
 מחברו, אין פחות משנים עשר חדש. עשה בה כל ימות החמה,
 ומבקש למזכרה בימות הגשמים – יכול לעבב על ידו, עד
 שיאכילה כל ימות הגשמים, האכילה כל ימות הגשמים, ומבקש
 למזכרה בימות החמה – יכול לעבב על ידו, עד שיעשה בה כל
 ימות החמה.

ה. השם בהמה מחברו מתה, בפסוק² – משלם בלה. ושלם בפסוק
 – משלם פלגא, שפך הוא פותב לו: אם תמות בפסוק אשלם בלה,
 דלא בפסוק אשלם פלגא. שמה במנה והשביחה, והרי יפה מאתים
 זוז, מתה בפסוק – משלם ששה של זהב. שלם בפסוק – משלם
 חמשים זוז. שמה במנה והכחישה, והרי יפה חמשים זוז, מתה,
 בפסוק – משלם שלשה של זהב. שלם בפסוק – משלם חמשים
 זוז.

ו. רבי שמעון בן גמליאל אומר: מפרין על שדהו, פיצד? קבל ממנו
 שדה בעשרה בורין חמין, ואמר לו: תן לי מאתים דינר ואפרנסה,

² בפשיעה.

ואני נותן לך שנים עשר פור בשנה - מתר. אבל אין מפרין על ספינתו, ועל חנותו, ועל כל דבר שאינו עושה ואוכל. מקבל אדם צאן ברזל מאשתו, והולדות והגזין שלו. ואם מתו - חיב באחריותו.

ז. איזה הוא צאן ברזל? היו לפניו מאה צאן, ואמר לו: הרי הן עשיות עליך למחצה לשליש ולרביע, במאה של זהב, והולדות והגזין שלך. ואם מתו - אתה חיב באחריותו, ואתה מעלה לסלע מפל אחד ואחד - מתר. מקבלין צאן ברזל מן העובד פוכבים ושדה צאן ברזל אפלו מישראל, לזה אדם מאשתו ובניו ברבית, אלא שמחנכן ברבית.

ח. אין ישראל רשאי ללוות שקל ולהלוות בסלע, אבל עובד פוכבים רשאי ללוות בשקל ולהלוות בסלע. ישראל שלוח מעות מן העובד פוכבים, ומבקש להחזירן לו, מצאו חבירו ואמר לו: תנם לי ואני נותן לך, פדרך שאתה נותן לו - אסור. ואם העמידו אצל העובד פוכבים - מתר. ועובד פוכבים שלוח מעות מישראל ומבקש להחזירן לו, מצאו ישראל אחר, ואמר לו: תנם לי ואני נותנם לך, פדרך שאתה נותנם לו - מתר. ואם העמידו אצל ישראל - אסור. ישראל שאמר לעובד פוכבים: הילך שכרך וצא, וחלוח מעותי ברבית - אסור. ועובד פוכבים שאמר לישראל: הילך שכרך וחלוח מעותי ברבית -

מתר. אבל אסור מפני מראית העין. מעות של ישראל מפקדות אצל העוֹבֵד בַּכּוֹבִים – מתר להלוותן ברבית, וְשֶׁל עוֹבֵד בַּכּוֹבִים המפקדות אצל ישראל – אסור להלוותן ברבית. זה הכלל, כל שבאחריות ישראל – אסור. כל שבאחריות עוֹבֵד בַּכּוֹבִים – מתר. ישראל שנעשה לו לעוֹבֵד בַּכּוֹבִים אפטרופוס, או סנמר – מתר ללוות הימנו ברבית, ועוֹבֵד בַּכּוֹבִים שנעשה אפטרופוס לישראל, או סנמר – אסור ללוות הימנו ברבית. ישראל הלזה מן העוֹבֵד בַּכּוֹבִים ועוֹבֵד בַּכּוֹבִים הלזה מישראל, ישראל אחר נעשה לו ערב ואינו חושש.

ט. ישראל שלזה מעות מן העוֹבֵד בַּכּוֹבִים, ועוֹבֵד בַּכּוֹבִים שלזה מעות מישראל, ונתגיר. בין שזקפן עליו עד שלא נתגיר, ובין שזקפן עליו משנתגיר, גובה את הקרן ואינו גובה את הרבית; דברי רבי מאיר. רבי יהודה אומר: עוֹבֵד בַּכּוֹבִים שלזה מעות מישראל ונתגיר, בין שזקפן עליו במלוה עד שלא נתגיר, ובין שזקפן עליו במלוה משנתגיר – גובה את הקרן ואינו גובה את הרבית. וישראל הלזה מעות מעוֹבֵד בַּכּוֹבִים ונתגיר, וזקפו עליו במלוה, עד שלא נתגיר – גובה את הקרן וגובה את הרבית, משנתגיר – גובה את הקרן ואין גובה את הרבית. המלוה את חברו ברבית, ובא לפני

כח _____ שעורים יומיים לימי שבוע פרשת בשלח: ח' - י"ב שבט, תשע"ה

בית דין - קונסים אותו, ואינו גובה, לא את הקרן ולא את הרבית;
דברי רבי מאיר, שהיה רבי מאיר אומר: שטר שיש בו רבית -
קונסין אותו, ואינו גובה לא את הקרן ולא את הרבית. ותכמים
אומרים: גובה את הקרן ואינו גובה את הרבית. המוציא שטר רבית
- יקרענו. בא לבית דין - יקרעוהו. רבי שמעון בן גמליאל אומר:
הכל במנהג המדינה. הפלוה את חברו ברבית, והלך הלוח, וירש
עליו שטרי רביות, ואמר לו: צא שלי בשלך - מפר. אם באו לבית
החשבון - אסור. הפלוה את חברו ברבית, ועשה תשובה - תיב
להחזיר. מת והניח לפניו בנזיו - לא יחזירו בנזיו, על זה נאמר (איוב כז,
טז): "יבין וצדיק ילבש" וגו'. אבל הניח להן אביהן פרה שדה ומלית,
וכל דבר שיש בה אחריות - תיבין להחזיר.

יום המישי, י' שבט תשע"ה

למדת כפר את הדף היומי?

בבלי: יבמות קיז. ירושלמי: מעשרות ו. רמב"ם: הלכת שבת - כז, כח, כט

מסכת בבא מציעא פרק שישי

א. אין פוסקין על הפרות עד שייצא השער, אפלו ישנות הולכות מארבע – אין פוסקין על החדשות מארבע, עד שייצא השער לחדש ולישן. יצא שער לאחרים, אף על פי שאין לו – מתר לקוץ הימנו. במה דברים אמורים? בזמן שמוצא לקח באותו השער, אבל אם היו לקומות והולכות מארבע, והוא אינו מוצא לקח, אלא משלשה – תרי זה אינו פוסק עד שייצא השער לזקט ולמוכר, ופוסק עמו על הגדיש של תבואה, ועל העביט של ענבים, ועל הפעטים³ של זיתים, אף על פי שלא יצא השער. אבל אחרים לא יקיצו על גביו. ופוסק עמו על הנבל באשפות כל ימות השנה, אף על פי שאין לזה – יש לזה.

ב. אין פוסקים על הביצים של יוצר, אלא עד שיעשו. אמר רבי יוסי: במה דברים אמורים? באלו העושים בעפר לבן, אבל באלו העושים בעפר שחור, כגון כפר הנניא וחברותיה, כפר שיחין וחברותיה – מתר לקוץ. שאף על פי שאין לזה יש לזה. אין פוסקין על החלב ועל הגזיו, אלא עד שיעשו. התחיל לחלב – מתר לקוץ.

³ לפעטן

התחיל לגז - מתר לקוי. אין פוסקין, לא על האפרוחין ולא על הפרגיות, ולא על הדגים בטבריא, ולא חבילי קש. אכל פוסקין על הביצים, ועל הצפרים, ועל הדגים, שבשאר כל מקומות, ועל חבילי עצים. זה הכלל: כל שיש לו גרן - קוצץ עמו בשער גרן. וכל שאין לו גרן - קוצץ עמו כל שעה שירצה.

ג. היו לפניו מאה צאן, ואמר לו: הרי גיזיתם של אלו עשויות עליך במאה של זהב - מתר. מליטרא כף וכף - אסור. אם יש לו - מתר לגז ולתן לו. היו לפניו מאה בר, אמר לו: קמה זו עשויה עליך במאה של זהב - מתר. בכור כף וכף - אסור. ואם יש לו - מתר לקצר ולתן לו. אומר אדם לחברו: הילך מאתים זון על מה ששדך עושה, ובלבד שלא יאמר לו מארבע בסלע, מפאתים בסלע, מלוח אדם את אריסיו מארבע בסלע, מפאתים בסלע, בפה דברים אמורים? בזמן שלא ירד לתוך שדהו, אכל אם ירד לתוך שדהו - הרי הוא ככל אדם. פוסק אדם עם אריסיו לזרע להוצאה - הרי זה אסור. ולא עוד, אלא אפילו זרע והוסיף בסאתים - לא יוציאם לאמצע לתוך שדהו, עד שיעשה עליו דמים, פסק הימנו חטין, ונתן לו שעורין, שעורין ונתן לו חטין - אסור. לא יאמר לו: הילך מנה וצא קח לך מן השוק, אלא לוקח ונותן לו. אומר אדם לחברו: הלויני

חבית אחת של יין, עד שיבא בני, או עד שאפתח את הדות. היתה לו חבית בתוך הדות, ונפתח הדות ונפלה ונשברה, אף על פי שהיב באחריותה – מתר. והלל אוסר. למה זה דומה? לנותן מעות לחברו לתן לו פרות בגרן, ונגנבו, או אבדו – היב באחריותו. אם פחתו או הותירו – היב להעמיד לו.

ד. לקח הימנו לגין וחצי לגין, רביעית ושמינית – רשאי שיאמר לו: תן לי מיד בפחות, ואינו הולש משום רבית. פיוצא בו, חלוקה מקוח מחברו על מנת לתן לו מכאן ועד שנים עשר חדש, רשאי שיאמר לו: תן לי מיד בפחות, ואינו הולש משום רבית. המוכר יין ושמן לחברו כל ימות השנה – היב להעמיד לו בדרך שהעמיד בקומלזין⁴, ולא יהא מוכר את החבית בשלשה שערים, ואם היה מסבב והותיר – מוכר את השאר באיזה מהן שירצה. אגרי-ממוז⁵ היה בירושלים, ולא היו מכוונים על השערים, אלא על המדות, בשחיתה חבית נמכרה בירושלים בשלשה שערים, פיה שוליה ואמצעה.

⁴ שוק למכירת יינות.

⁵ יש כפה שגורסים כאן כמלה אחת: איגראנאמיז או אנרדמיז – ופרושו: הממוזים לחלוקת את מעותי המדות.

ת. אומר אדם לחברו: ילך חמורי עמוך היום, ושלף עמי למחר. תהרש פרתי עמוך היום ושלף עמי למחר. אבל לא יאמר לו: חמורי עמוך היום למזרח ושלף עמי למחר במערב, תהרש פרתי עמוך היום במזרח ושלף עמי למחר במערב, ואם תיה שבר שנה - תרי זה מתר. רבי יהודה אומר: כל ימי הגריד אחד, וכל ימי הרביעה אחד. האומר לפועל: 'הילך מנה זה, ויהא בידך שתעשה עמי בפעלה בגרן מדינר ליום, ותיה יפה סלע ביום - מתר. הנותן מעות לחברו לתן לו פרות בגרן - תיב להעמיד לו בשער בינוני. ואיזה שער בינוני? היו חלכות משמונה ותשעה ומעשרה - נותן לו מתשעה בשער הזול - נותן לו בשער הזול. בשער היקר - נותן לו בשער היקר. רבי יהודה אומר: לעולם נותן לו בשער הזול. לא יאמר לו: 'תן לי בשער הזול, אלא אומר לו: 'תן לי מעותי שלוקח אני בהן בשער הזול'. במה דברים אמורים? בזמן שמוצא לקח בכל מעות שנתן לו, אבל אינו מוצא לקח אלא פור אחד בסלע - נותן לו פור אחד בסלע, והשאר נותן לו בשער בינוני.

ו. רבי נחמיה ורבי אליעזר בן יעקב פוטרין בלבד, ופטרו את המלוה מללקות מפני שהוא בקום עשה. אמר רבי יוסי: בוא וראה במה סמויות עיניהם של מלוי רבית. אדם קורא לחברו "עובד

בוכבים ומגלה עריות ושופך דמים" – מבקש שיפול עמו לחיים, והלה מביא את הלבלר, ואת הקלמוס, ואת הדין, ואת השטר ואת העדים, ואומר: בואו וכתבו עליו שאין לו חלק במי שפוקד על הרבית, וכותב ומעלה בערפאים, וכפר במי שאמר והיה העולם, הא למדת, שמלוי ברבית בפרין בעקר. רבי שמעון בן אלעזר אומר: יתר על מה שפרוהין – הן מתחייבין, שהן עושין את התורה פלסטר, ואת משה טפש, ואמרין: אילו היה משה יודע שפוקד אנו מרוהין – לא היה בותבו. רבי עקיבא אומר: קשה רבית, שאף שאלת שלום רבית. ביצד? והוא שלא שאל בשלום מימיו, עד שלוח הימנו, הקדים לו שאלת שלום, הוי אף שאלת שלום – רבית. רבי שמעיה אומר: כל שיש לו מעות ואין מלוח אותן ברבית, עליו הכתוב אומר (תהלים טו, ה): "בספו לא נתן בנשד עושה אלה לא ימות לעולם", הא למדת, שמלוי רבית מתמוטטין והולכים מן העולם. מטמוט זה איני יודע מה הוא, בענין שנאמר (משלי כד, יא): "הצל לקחים למות וגו'".

יום שישי, י"א שבט תשע"ה

למדת כּבֵר אֶת הַדָּף הַיּוֹמִי ?

בבלי: יקמות קיח. ירושלמי: מעשרות ז. רמב"ם: הלכת שבת - ל. הלכת ערוכין א, ב

מסכת בבא מציעא פרק שביעי

א. השוכר את הפועלים, בין שהטעו את בעל הבית ובין שבעל הבית הטעה אותן - אינן להם זה על זה אלא תרעומות. במה דברים אמורים? בזמן שלא הלכו, אבל שכר החפורין והלכוף ולא מצאו; שכר את הפועלים והלכו ומצאו את השדה כשהיא לחה - נותן להם שכרם משלם, שאינו דומה העושה מלאכה ליושב במל, ואינו דומה הבא טעון לבא ריקן. במה דברים אמורים? בזמן שלא התחילו, אבל אם התחילו - תרי אלו שמין להם. ביצד? קבלו חימונו קמה לקצר בשתי סלעים, קצר חציה והניח חציה. טלית לארג בשתי סלעים, ארג חציה והניח חציה - תרי אלו שמין לו, אם היה מה שעשה יפה ששה דינרין - נותן לו סלע, או יגמור מלאכתו. ואם

הִיָּה יָפָה סָלַע - נוֹתֵן לוֹ סָלַע. רַבִּי דֹסָא אָמַר: שְׁמִין עַל מַה שְּׁעֵתִיד לְהַעֲשׂוֹת, אִם הָיָה מַה שְּׁעֵתִיד לְהַעֲשׂוֹת יָפָה תְּמוּשָׁה דִּינְרִין - נוֹתֵנִין לוֹ שְׁקָל, אוֹ יִגְמֹר מְלֹאכֶתּוֹ. וְאִם הָיָה יָפָה שְׁקָל - נוֹתֵנִין לוֹ שְׁקָל. בְּמַה דְּבָרִים אָמוּרִים? בְּדָבָר שְׂאִינוֹ אָבוּד, אֲבָל דְּבַר הָאָבוּד - שׁוֹכֵר עֲלֵיהֶן אוֹ מְטַעֵן. בִּיצֵד? אָמַר לוֹ סָלַע פְּסָקְתִּי לָךְ, תְּרִינִי נוֹתֵן לָךְ שְׁתִּימִ, הִלָּךְ וְשׁוֹכֵר מִמָּקוֹם אַחֵר - בָּא וְנוֹטֵל מִזֶּה וְנוֹתֵן לָזֶה. בְּמַה דְּבָרִים אָמוּרִים? בְּזִמְן שְׁפוּסָא עָלָיו בְּמָקוֹם שְׂאִינוֹ מוֹצֵא לְשׁוֹכֵר, אֲבָל רָצָה תְּמָרִין מִמְשֻׁמְשִׁין וּבֵאִין, וְאָמַר לוֹ צֵא וְשׁוֹכֵר לָךְ אֶחָד מֵאלוֹ - אֵין לוֹ עָלָיו אֵלָא תְּרַעְמָת.

ב. הַשׁוֹכֵר אֶת הַסְּפִינָה וּפְרָקָה עָלָיו בְּאַמְצַע הַנְּמָל - אֵין לוֹ עָלָיו אֵלָא תְּרַעְמָת. הַשׁוֹכֵר אֶת הַפּוֹעֵל וּמַת לוֹ מַת, אוֹ שְׂאֲחֻזְתּוֹ חֶפְזָה - תְּרִי אֵלּוֹ שְׁמִין לוֹ. בִּיצֵד שְׁמִין לוֹ? אִם הָיָה שְׁכִיר חֲדָשׁ - נוֹתֵנִים לוֹ לְפִי שְׁכִירוֹתּוֹ. קִבְלָן - נוֹתֵנִים לוֹ לְפִי קִבְלָנוֹתּוֹ. הַשׁוֹכֵר אֶת הַפּוֹעֵל לְהַבִּיא שְׁלִיחוֹת מִמָּקוֹם לְמָקוֹם, וְהִלָּךְ וְלֹא הִבִּיא - נוֹתֵן לוֹ שְׁכָרוֹ מִשְׁלָם. הַשׁוֹכֵר אֶת הַפּוֹעֵל לְהַבִּיא קִנִּים וְדוֹקְרָנִים לְכֶרֶם, וְהִלָּךְ וְלֹא הִבִּיא - נוֹתֵן לוֹ שְׁכָרוֹ מִשְׁלָם. הַשׁוֹכֵר אֶת הַפּוֹעֵל לְהַבִּיא עֲנָבִים

לו _____ שְׁעוּרִים יוֹמִיִּים לִיְמֵי שְׁבוּעַת פְּרִשְׁת בְּשִׁלְחָה: ה' – י"ב שָׁבַט, תשע"ה

וּתְפוּחִים וְדַרְמִסְקָנוֹת⁶ לַחֹלֶת, וְהִלָּךְ וּמָצְאוּ שָׁמַת, אוֹ שֶׁהִכְרִיא, לֹא יֹאמֵר לוֹ: מִזֶּה מָה שֶׁהִבֵּאת בְּשִׁכְרְךָ?! אֵלֵּא נֹתֵן לוֹ שִׁכְרוֹ מִשְׁלָם.

ג. הַשׁוֹכֵר אֶת הַפּוֹעֵל לְהַרֵשׁ – לֹא יֹאמֵר לוֹ: בֵּא וְנִבְשׁ. לְנִבְשׁ – לֹא יֹאמֵר לוֹ: בֵּא וְחָרוּשׁ. לְהַרֵשׁ בְּשִׁדְדָה זֶה – לֹא יֹאמֵר לוֹ: בֵּא וְחָרוּשׁ בְּשִׁדְדָה אַחֲרָת. לְנִבְשׁ בְּשִׁדְדָה זֶה – לֹא יֹאמֵר לוֹ: בֵּא וְנִבְשׁ בְּשִׁדְדָה אַחֲרָת. שִׁכְרוֹ לְנִבְשׁ וְגָמַר אֶת שְׁדָדוֹ – לֹא יֹאמֵר לוֹ: בֵּא וְעַדֵּר שְׁתֵּי גִפְנִים. שִׁכְרוֹ לְעַדֵּר וְגָמַר אֶת שְׁדָדוֹ – לֹא יֹאמֵר לוֹ: בֵּא וְנִבְשׁ אֶת שְׁתֵּי גִפְנִים. גָּמַר בְּחָרִישׁוֹ הַיּוֹם – לֹא יֹאמֵר לוֹ: בֵּא וְחָרוּשׁ בְּשִׁדְדָה אַחֲרָת, שִׁיאֹמֵר לוֹ: פְּרַנֵּם לִי מְלֶאכֶה מִתּוֹךְ שְׁלָךְ אוֹ תֵּן לִי שִׁכְרִי בְּמָה שֶׁעָשִׂיתִי. גָּמַר נִבְוֵשׁ בְּחִצּוֹת הַיּוֹם – לֹא יֹאמֵר לוֹ: בֵּא וְנִבְשׁ בְּשִׁדְדָה אַחֲרָת, שִׁיאֹמֵר לוֹ פְּרַנֵּם לִי מְלֶאכֶה [מִתּוֹךְ] שְׁלָךְ אוֹ תֵּן לִי שִׁכְרִי בְּמָה שֶׁעָשִׂיתִי, וְכֵן הוּא שֶׁגָּמַר חָרִישׁוֹ בְּחִצֵּי הַיּוֹם – לֹא יֹאמֵר לוֹ: תְּרִינִי חוֹרֵשׁ בְּשִׁדְדָה פְּלוֹנִי. גָּמַר אֶת נִבְוֵשׁוֹ בְּחִצֵּי הַיּוֹם – לֹא יֹאמֵר לוֹ: תְּרִינִי מְנִבְשׁ עִמּוֹךְ בְּשִׁדְדָה פְּלוֹנִי, וְאִם הִתְנַה עֲלֶיהָ מִתְחַלָּה עַל מְנַת בֶּן – תְּרִי זֶה מִתֵּר. רִשְׁאֵי בַעַל הַבַּיִת לְשִׁנּוֹתוֹ לְמְלֶאכֶה קָלָה, אָבֵל לֹא לְמְלֶאכֶה חֲמוּרָה. הֲאֵ בִּיצֵד? שִׁכְרוֹ לְנִבְשׁ בְּשִׁדְדוֹ.

⁶ פְּרִי הַבַּיִת מִעִיר דְּמִשְׁק וְנִקְרָא עַל שְׁמֵהּ.

וְגַמְרֵךְ אֶת שְׂדֵהוּ, אֹמֵר לוֹ מִדַּעְתּוֹ: בֵּא וְעֵדֵר שְׁתֵּי גִפְנִים. שְׂכָרוֹ
לְעֵדֵר, וְגַמְרֵךְ אֶת שְׂדֵהוּ, אֹמֵר לוֹ עַל כְּרָחוֹ: בֵּא וְנִכְשֵׁ שְׁתֵּי גִפְנִים.

ד. הַשׁוֹכֵר אֶת הַפּוֹעֲלִים לַעֲשׂוֹת בְּתוֹךְ שְׁלוֹ, וְטָעוּ וְעָשׂוּ בְּתוֹךְ שְׁלֵךְ
חֲבָרוֹ – הוּא נֹתֵן לָהֶם שְׂכָרָן מִשְׁלָם, וְחֹזֵר וְנוֹטֵל מִכַּעַל הַבַּיִת מִה
שֶׁהֵהָנוּ אוֹתוֹ. הִרְאָם בְּתוֹךְ שְׁלוֹ, וְהִלְכוּ וְעָשׂוּ בְּתוֹךְ שְׁלֵךְ חֲבָרוֹ, הוּא
אֵין נֹתֵן לָהֶם פְּלוּם, וְהֵן הוֹלְכִין וְנוֹטְלִים מִכַּעַל הַבַּיִת, מִה שֶׁהֵהָנוּ
אוֹתוֹ.

ה. הַשׁוֹכֵר אֶת הַחֲמוֹר וְהַכְּרִיקָה אוֹ נִשְׁתַּמְתָּהּ – אֵינוֹ חַיֵּב לְהַעֲמִיד
לוֹ חֲמוֹר. מִתָּה אוֹ שֶׁנִּשְׁתַּמְתָּהּ אֲנִגְרִיא – חַיֵּב לְהַעֲמִיד לוֹ חֲמוֹר. רַבִּי
שִׁמְעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר אֹמֵר: אִם בְּדֶרֶךְ הַלִּיכָתָה נִטְלָה – אֵינוֹ חַיֵּב
לְהַעֲמִיד לוֹ חֲמוֹר. אִם שֶׁלֹּא בְּדֶרֶךְ הַלִּיכָתָה נִטְלָה – חַיֵּב לְהַעֲמִיד לוֹ
חֲמוֹר. וְכֵן הָיָה רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר אֹמֵר: הָאֹמֵר לְחֲבָרוֹ שְׂכֹר לִי
חֲמוֹרְךָ וְאַרְכֵּב עָלָיָהּ מִכָּאן וְעַד מְקוֹם פְּלוֹנִי וְהַכְּרִיקָה אוֹ נִשְׁתַּמְתָּהּ
– חַיֵּב לְהַעֲמִיד לוֹ חֲמוֹר. הַשׁוֹכֵר אֶת הַפּוֹעֵל וְנִזְדַּמְנָה לוֹ אֲנִגְרִיא, לֹא
יֹאמֵר: הָרִי זֶה לְפָנָי! אֵלֹא נֹתֵן שְׂכָרוֹ בְּמַה שֶׁעָשָׂה. הַמְשִׁפִּיר בְּהֵמָה
לְחֲבָרוֹ – לֹא יִשְׁנָה לוֹ אֶת הַבְּהֵמָה. הַשִּׁפִּיר לוֹ חֲמוֹר – לֹא יִשְׁכְּנוּ
עַל הַפֶּרֶד. פֶּרֶד – לֹא יִשְׁכְּנוּ עַל הַסּוּם. סוּם – לֹא יִשְׁכְּנוּ בְּקָרוֹן.

ו. השוכר את החמור להביא לתוך חפזו והביא ששה עשר שעורים - פטור. אם הוסיף על משאו - חיב. וכמה יוסיף על משאו ויהא חיב? סומכוס אומר משום רבי מאיר: קב לבתה, שלשה סאין לעגלה וספינה לפי מה שהיא. השוכר את החמור להרכיב איש - לא ירכיב אשה. אשה - מרכיב איש. להרכיב אשה - מרכיב אשה עליה, בין מעברת בין מיניקה. השוכר את החמור לרכב עליה - בעל הבית נותן כסותו ומזונותיו וכל כלי תשמישו. יתר על כן - חמור מערב על ידו. חמור נותן שעורים ותבן ומזונותיו עד שמוגיע ללינה, יתר על כן - בעל הבית מערב על ידו. השוכר את החמור ומענו דברים האסורים, נמלם מפניו חרמין או מוכסין - חיב, ואם הודיעו שהוא מוכס בדרך המוכסין - פטור.

ז. שיירא שהיתה במדבר, ונפל עליה גים ומרפה - מחשבין לפי ממון ואין מחשבין לפי נפשות. ואם שלחו תיר לפניהם - אף מחשבין לפי נפשות, ואין משנין ממנהג הולכי שיירא. ספינה שהיתה באה בים, ועמד עליה נחשול והקלו מפשאה - מחשבין לפי משאוי ואין מחשבין לפי נפשות, ואין הספנין משנין ממנהג הולכי שיירא. המשכיר לחברו ספינה או קרון - מחשבין לפי משאוי ולפי נפשות, ואין מחשבין לפי ממון.

ח. גרדי שהניח נר בצד הפגד ודלק - חיב לשלם, מפני שהוא פנושא שָכר. נפלה עליו מפלת, עד שלא נגמר מלאכתו - חיב. משננמרה מלאכתו, אם הודיע לבעליו - פטור. ואם לאו - חיב. גמרו ונגנב או אבד, אם הודיע בו לבעליו - פטור. ואם לאו - חיב.

ט. אמר לו: 'חלוק אמרתי לך'. והוא אומר: 'טלית אמרת לי' - על בעל הבית להביא ראיה. רבי יהודה אומר: אם היה עושה אצל בעל הבית - יקבל בעל הבית את שלו. אצל אמן ובעל הבית נכנס ויוצא עליו - יקבל בעל הבית את שלו. אצל אמן ואין בעל הבית נכנס ויוצא עליו - אמן צריך להביא ראיה. אמר לו: סלע אמרתי לך, והוא אומר: שתים אמרת לי, כל זמן שאצל אמן - בעל הבית צריך להביא ראיה. אצל בעל הבית ובתוך זמנו - אמן צריך להביא ראיה. אחר זמנו - גרדי נשבע ונוטל.

י. חנותן כליו לאמן לעשות לו ונגמרה מלאכתו, ונגנב או שאבד עד שלא נתקבל שכרו - הרי הוא פנושא שָכר. משנתקבל שכרו - הרי הוא פשוט חנם. אימתו? בזמן שתבעו ואומר לו: בא וטול את שלך. לא תבעו ולא אמר לו: בא וטול את שלך, אף על פי שמתקבל שכרו - הרי הוא פנושא שָכר. האומר לחברו: השאלני ואשאילך, שמור לי ואשמור לך - הרי הוא פשוט חנם, ואינו עליו פנושא

מ _____ שְׁעוּרִים יוֹמִיִּים לַיּוֹם שְׁבוּעַת פְּרִשְׁת בְּשַׁלַּח: ה' – י"ב שְׁבַט, תשע"ה

שָׁכַר. אָבָא שָׂאוּל אָוֶמֶר: מִתֵּר אָדָם לְהַשְׁכִּיר מִשְׁכּוֹנּוֹ שֶׁל עֲנִי
בַּפְּחוֹת, וְשֶׁל עֲשִׂיר – אֵין רִשְׁאֵי לִינַע בּוֹ.

שַׁבַּת קֹדֶשׁ, י"ב שְׁבַט תשע"ה

לְמַדְתָּ כָּבֵר אֶת הַדָּף הַיּוֹמִי?

בְּבִלִי: יְבָמוֹת קִיט. יְרוּשָׁלַּמִי: מַעֲשָׂרוֹת ח. רַמְבַּ"ם: הִלְכַת עֲרוּבֵינ ג, ד, ה.

מִסְפַּקַת בָּבָא מִצִּיעָא פֶּרֶק שְׁמִינִי

א. הַשׁוֹכֵר אֶת הַפּוֹעֵל לְשֹׁמֵר לוֹ אֶת הַפְּרָה, לְשֹׁמֵר לוֹ אֶת הַתִּינּוֹק
– אֵין נוֹתֵן לוֹ שָׁכָרוֹ שֶׁל שַׁבַּת. לְפִיכָּה – אֵין אֲחֲרִיּוֹתָן עָלָיו בְּשַׁבַּת.
וְאִם הָיָה שָׁכִיר שַׁבַּת, שָׁכִיר חֲדָשׁ, שָׁכִיר שְׁנָה, שָׁכִיר שְׁבוּעָה – נוֹתֵן
לוֹ שָׁכָרוֹ שֶׁל שַׁבַּת, לְפִיכָּה אֲחֲרִיּוֹתָן עָלָיו בְּשַׁבַּת. וְאִם הָיָה שָׁכִיר
שַׁבַּת – לֹא יֹאמֵר לוֹ: תֵּן לִי שָׁכָרִי שֶׁל שַׁבַּת, אֶלָּא אֹמֵר לוֹ: תֵּן לִי
שָׁכָרִי שֶׁל עֲשָׂרָה יָמִים.

ב. אין הפועל רשאי לעשות מלאכתו בלילה ולהשפיר את עצמו ביום, להרש בפרתו ערבית ולהשפירה שחרית, לא יהא מרעיב ומסגף את עצמו ומאכיל מזונותיו מפני גזל מלאכתו של בעל הבית. רשאין פועלין לאכל פתן בציר כדי שיאכלו ענבים הרבה. ורשאי בעל הבית להשקותו יין, כדי שלא יאכלו ענבים הרבה, רשאי בעל הבית להרעיב ולסגף את פרתו, כדי שתאכל הרבה בשעה שדשה. ורשאי השוכר להאכילה פקיעין עמיר כדי שלא תאכל הרבה בשעה שדשה.

ג. חמור וגמל אוכלין ממשאוי שעל גבן בדרך הליכתן, ובלבד שלא יפול בידי וינאכילם. הנה משומר ארבעה וחמישה מקשאות – לא יהא ממלא גרסו מאחת מהן, אלא אוכל מכל אחת ואחת לפי חשבון. רבי יוסי בן רבי יהודה אומר: מה "דיש" מיחד, דבר שעושה בידי וברגליו ובגופו, יצא עושה בידי אבל לא ברגליו, ברגליו אבל לא בגופו. מה "דיש" מיחד, דבר שלא נגמרה מלאכתו, יצא הלש והמקטף והאופה שנגמרה מלאכתו. מה "דיש" מיחד, דבר שגדוליו מן הארץ, יצא החולב והמתבין והמגבן, דבר שאין גדוליו מן הארץ. מה "דיש" מיחד דבר התלוש מן הקרקע, יצא המנפש בשום ובבצלים – דבר המתבר בקרקע. מה "דיש" מיחד, דבר שלא

מב _____ שְׁעוּרִים יוֹמִיִּים לַיּוֹם שְׁבוּעַת פְּרִשְׁת בְּשַׁלַּח: ה' – י"ב שְׁבַט, תשע"ה

נְגַמְרָה מְלֹאכְתּוֹ לְמַעֲשָׂרוֹת, יֵצֵא הַבּוֹדֵל בַּתְּמָרִים וּבַגְּרוֹזָרוֹת, דָּבָר שֶׁנְּגַמְרָה מְלֹאכְתּוֹ לְמַעֲשָׂרוֹת, כָּל שְׂאִינוֹ פִּיּוּצָא בּוּ בָּא לְעֹנֵת הַמַּעֲשָׂרוֹת, אִסּוּר אַחַר גָּרַם לוֹ. שְׁכָרוֹ סְתָם – פּוֹדָה וּמֹאכִיל, מְעַשֵּׂר וּמֹאכִיל, וְאִם קָצִץ עִמּוֹ – הָרִי זֶה אִינוֹ אוֹכֵל. כָּל שְׂהוּא פִּיּוּצָא בּוּ אִינוֹ בָּא לְעֹנֵת הַמַּעֲשָׂרוֹת – הֵתֵר אַחַר גָּרַם לוֹ. שְׁכָרוֹ סְתָם – הָרִי זֶה אִינוֹ אוֹכֵל, וְאִם קָצִץ עִמּוֹ – הָרִי זֶה אוֹכֵל.

ד. אוֹכֵל פּוֹעֵל עַד שֶׁלֹּא יִתְחִיל בְּמִלְאכָה אֲשֶׁכּוּל אֶפְלוּ בְּדִינָר, וְקִשּׁוֹת אֶפְלוּ בְּדִינָר, וְכוּתְבֵת אֶפְלוּ בְּמָרִיסִית, מִשּׁוּם רַבִּי אֶלְעָזָר חֲסָמָא אָמְרוּ: לֹא יֹאכֵל פּוֹעֵל יֵתֵר עַל שְׁכָרוֹ, וְחֲכָמִים מִתִּירִין.

ה. הָאוֹכֵל מִן הַתּוֹרָה – לֹא יִקַּף בַּתְּאֲנִים וְלֹא יִמְצִץ בְּעַנְבִּים. הָעוֹשֶׂה בְּכָל גּוֹפּוֹ – אוֹכֵל בְּכָל שְׁעָה שִׁירְצָה. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: אִינוֹ אוֹכֵל אֲלֵא בְּשַׁעַת שְׁפוּרְק, וּבְשַׁעַת שְׁמוּעָן, מִפְּנֵי גְזֵל מְלֹאכְתּוֹ שֶׁל בַּעַל הַבַּיִת.

ו. הַמְרַכֵּס⁷ בַּתְּבוּאָה אִינוֹ מִשּׁוּם "כָּל תְּחֻסָּם", אֲבָל מִפְּנֵי מְרָאִית הָעֵינַן מִבִּיא קְרֻצְמַלִּין⁸ וְתוֹלָה בְּפִיהָ. יִשְׂרָאֵל הִדָּשׁ בְּפִרְתּוֹ שֶׁל עוֹבֵד

⁷ שוּרִים שְׁעוּרִים בְּמִים וּמִנְכָּשִׁים אוֹתָן בְּתַנּוּר וְהַפְּרוֹת דָּשׁוֹת עָלָיו כְּדִי לְהַסִּיר קִלְפָתוֹ.

⁸ סל

בוכבים – עובר משום "בל תחסם". ועובד בוכבים הדלש בפרתו של ישראל – אינו עובר⁹ משום "בל תחסם". דלש תרומה ומעשר – עובר משום "בל תחסם". כיצד הוא עושה? מכיב קפיפות ותולה בצוארי בהמה ונותן לו לתוכה חליץ מאותו המין. החוסם את הפרה – לא יפחות לה מששת קבין. החוסם את הפרה, והמזוג את הפרה – פטור, אין לך שהוא חיב, אלא הנחוג והמנהיג בלבד. אימת אמרו שומר הנם נשבע ויוצא? בזמן ששמר בדרך השומרים, נעל פראוי נתנו במקטורין לאחוריו בפנדתו ופיה למעלה, בשדה ובמגדל ונעל בפניו ואבד – הרי זה נשבע ויוצא. אם יש עדים שעשה כן – פטור מן השבועה. נעל שלא פראוי, קשר שלא פראוי, נתנו במקטורין והפשילו לפניו בפנדתו ופיה למטה, נתנו בפרפונדתו, או שנתנו פראש גגו ונגנב או שאבד – חיב. נתנו במקום שנתן את שלו, אם פראוי לשמירה – פטור. ואם לאו – חיב. איזהו שוכר? שוכר ממונו בהמה, שוכר ממונו בלים, איזה הוא נושא שוכר? שוכרו לשמור לו את הבהמה, שוכרו לשמור לו את הכלים, והלכה במקום גודדי חיה וליסטים, מרפתה חיה או שנטלוה לסטים – הרי זה אנס. הוליכה למקום גודדי חיה וליסטים, מרפתה חיה או שנטלוה לסטים – אין זה אנס. מתה בדרךה – הרי זה אנס. סגפה ומתה – אין זה אנס.

⁹ חינו ישראל אינו עובר...

מד _____ שעורים יומיים לימי שבוע פרשת בשלח: ח' - י"ב שבט, תשע"ה

עלתה לראשי הצוקין ונפלה - הרי זה אנם. העלה לראשי הצוקין ונפלה - אינו אנם. אלו הן אנסין לשומר שֶׁכָּר פטור בָּהֶן: כגון שהוא אומר (איוב א, טו): "ותפל שֶׁבֶא ותקחם" וגו'. זאב אחד - אינו אנם. שני זאבים - אנם. רבי יהודה אומר: בשעת משלחת זאבים - אף זאב אחד אנם. גֶּנֶב אחד - אין אנם. שני גֶּנֶבִים - אנם. רבי יהודה אומר: אם הָיָה מִזֵּין - אף גֶּנֶב אחד אנם. רועה שתִּיה סומא וְבֵא זאב וטָרַף, אָרִי וְדָרַס - פטור. הניח מקלו ותרמילו עליה - חיב. רעה שהניח צֵאנו ונכנס לעיר, וְבֵאוּ לַסְּטִים ונמלום, רואין אותו בֵּאלוֹ הוּא שֵׁם, אם יכול להציל - חיב. ואם לאו - פטור.

ז. מתנה שומר הנם להיות בשואל, והשואל להיות בשומר הנם, והשואל להיות בנושא שֶׁכָּר, והשוכר בנושא שֶׁכָּר, והשוכר להיות בשואל. השואל את הפרה וְבֵא והעמידה על אבוס בעליה, ונגנבה או אבדה, אם הודיע בה לבעלים - פטור. ואם לאו - חיב.

ח. השואל את הפרה, ושאל בעלה עמה. השוכר את הפרה ושוכר בעלה עמה, שאלה ושאל בעלה, שֶׁכָּרָה ושוכר בעלה, ושאלה ושוכר בעלה, שֶׁכָּרָה ושאל בעלה ומתה או נשברה, אף על פי שהבעלים עומדין וחורשין במקום אחר, נפלה ומתה - פטור, שְׁנֵאמַר (שמות כב, ט): "אם בעליו עמו לא ישלם". שאלה ואחר כך שאל בעליה, שֶׁכָּרָה

ואחר כף שְׁכַר בְּעֵלְיָהּ, שְׂאֵלָה וְאַחַר כֶּף שְׁכַר בְּעֵלְיָהּ, שְׁכָרָה וְאַחַר כֶּף שְׂאֵל בְּעֵלְיָהּ וְמוֹתָה אִזּוּ נִשְׁכָּרָה, אַף עַל פִּי שֶׁהַבְּעָלִים עוֹמְדִין וְחוֹרְשִׁים עַל גְּבוּתָהּ, וְנִפְלָה וְמוֹתָה – תֵּיב, שְׁנַאֲמַר (שְׁמוֹת כב, יג): “בְּעֵלְיוֹ אֵין עֲמוֹ שְׁלָם וְיִשְׁלָם”. תְּרֵי הִיא מוֹשְׂאֵלַת לָךְ הַיּוֹם שֶׁתִּשְׁמַר לִי חֲבֵרְתָהּ לְמוֹחֵר, תְּרֵי חֲבֵרְתָהּ מוֹשְׂאֵלַת לָךְ הַיּוֹם שֶׁתִּשְׁמַרְנָה לִי לְמוֹחֵר, מוֹשְׂאֵלַת לָךְ עַד חֲצוֹת שֶׁתִּשְׁמַרְנָה לִי מִחֲצוֹת וּלְמוֹעֵלָה, תְּרֵי הִיא מוֹשְׂאֵלַת לָךְ עַד חֲצוֹת שֶׁתִּשְׁמַר לִי חֲבֵרְתָהּ מִחֲצוֹת וּלְמוֹעֵלָה, תְּרֵי חֲבֵרְתָהּ מוֹשְׂאֵלַת לָךְ עַד חֲצוֹת שֶׁתִּשְׁמַרְנָה לִי מִחֲצוֹת, תְּרֵי הִיא מוֹשְׂאֵלַת לָךְ מִחֲצוֹת וּלְמוֹעֵלָה שֶׁתִּשְׁמַר לִי חֲבֵרְתָהּ עַד חֲצוֹת – תְּרֵי הֵן כְּשׁוֹמְרֵי חֲנָם, וְאֵינוּ אֵלָּא כְּנוֹשְׂאֵי שְׁכָר, בֵּין שֶׁשְׂאֵלָה הַיּוֹם וּשְׁכָרָה לְמוֹחֵר, בֵּין שֶׁשְׁכָּרָה הַיּוֹם וּשְׂאֵלָה לְמוֹחֵר, אִזּוּ שֶׁתִּיּוֹ שְׁתִּיּוֹם, אַחַת שְׂאֵלָה וְאַחַת שְׁכָרָה, זֶה אוֹמֵר אֵינִי יוֹדֵעַ, וְזֶה אוֹמֵר אֵינִי יוֹדֵעַ – יִחְלְקוּ. זֶה אוֹמֵר שְׂאֵלָה, וְזֶה אוֹמֵר שְׁכָרָה – תְּרֵי זֶה נִשְׁבַּע וְנוֹטֵל, וְאֵינוּ מְשַׁלֵּם, שְׁכָל הַנִּשְׁבָּעִים שֶׁבִּתְוֹרָה נִשְׁבָּעִים וְאֵין מִשְׁלָמִין; דְּבָרֵי רַבִּי מֵאִיר. וְחֲכָמִים אוֹמְרִים: הַמוֹצֵיא מִחֲבָרוֹ עָלָיו הִרְאִיָּה. הַמוֹזֵכַר פָּרָה לְחֲבָרוֹ, וְנִמְצְאָת מְעַבְרַת וְיִלְדָה, זֶה אוֹמֵר בְּרִשׁוֹתֵי יִלְדָה, וְהִלָּה שׁוֹתֵק – זָכָה. זֶה אוֹמֵר אֵינִי יוֹדֵעַ, וְזֶה אוֹמֵר אֵינִי יוֹדֵעַ – יִחְלְקוּ. זֶה אוֹמֵר בְּרִשׁוֹתֵי, וְזֶה אוֹמֵר בְּרִשׁוֹתֵי – תְּרֵי זֶה נִשְׁבָּע וְאֵינוּ מְשַׁלֵּם, שְׁכָל הַנִּשְׁבָּעִין שֶׁבִּתְוֹרָה נִשְׁבָּעִין וְלֹא מִשְׁלָמִין; דְּבָרֵי רַבִּי מֵאִיר. רַבִּי

יהודה אומר: לעולם תולד בהזקת המזכר. וחכמים אומרים: המוציא מחברו עליו הראיה. וכן המזכר שפחה לחברו ונמצאת מעברת וילדה, זה אומר ברשותי ילדה והלה שותק - זכה. זה אומר איני יודע, וזה אומר איני יודע - יחלקו. זה אומר ברשותי וזה אומר ברשותי - הרי זה נשבע ואינו משלם, שכל הנשבעין שבתורה נשבעין ולא משלמין; דברי רבי מאיר. וחכמים אומרים: אין נשבעין לא על העבדים ולא על השטרות ולא על הקרקעות.

ט. שיירא שהיתה באה במדבר, ונפל עליה גים, ועמד אחד מהן והציל - מה שהציל, הציל לאמצע. ואם התנה עמהן בבית דין - מה שהציל, הציל לעצמו. המרין שהיו מחלְכין בדרך, ונפלו עליהם לסטים, ועמד אחד מהן והציל, מה שהציל, הציל לאמצע. ואם נתנו לו רשות - מה שהציל, הציל לעצמו. השתפין שמחלו להם המוכסים - מה שמחלו, מחלו לאמצע. ואם אמרו: 'בשביל פלוני מחלנו' - מה שמחלו, מחלו לו. הגבאין והמוכסין - תשובתן קשה, ומחזירין למכירין, והשאר - עושין בהן צרכי רבים.

י. השוכר חנות מחברו - אין פחות משנים עשר חדש. אמר רבי יהודה בפה דברים אמורים? שחל שנים עשר שלו להיות למוצאי החג, אבל אם חל שנים עשר חדש להיות למוצאי הפסח - נותנין

לו שלש רגלים עד שיגבה כל הקפו. רבי שמעון בן גמליאל אומר: של נחתומין ושל צבעים שלש שנים, מפני שעסקן מרבה, כשאמרו שלשים יום וכשאמרו שנים עשר חדש, לא שידור בו שלשים יום ולא שידור בו שנים עשר חדש, אלא שידיענו קדם שלשים יום, שידיענו קדם שנים עשר חדש. וכשם שאין השוכר רשאי לפנות עד שעה שידיענו, כך אין המשכיר רשאי לפנות עד שעה שידיע. נת - כל שעת הנת. בד - כל שעת הבד. וצירה¹⁰ - אין פחות משנים עשר חדש. אומר רבי נחמיה: במה דברים אמורים? באלו העושים בעפר שחור, אבל באלו העושים בעפר לבן - בונים את גרנו ומסתלק.

יא. השואל פנדק מתברו ללינה - אין פחות מיום אחד. לשביתה - אין פחות משני ימים. לנשואין - אין פחות משלושים יום. השואל מתברו חלוק לילך בו לבית האבל - כדי שילך ויחזור. לבית המשטה - כל היום. לבית האבל ולבית המשטה שלו - אין פחות משבעה ימים. רבי שמעון אומר: אין פחות מן שתי שבתות, מפני שבית חמיו באין אצלו שבת שניה. וכן היה רבי שמעון בן גמליאל אומר: האומר לחברו השאילני חלוקה, ואלך ואבקר את אבא שהוא חולה,

¹⁰ בית היוצר, מקום שעושים שם כלי תרם.

מח _____ שעורים יומיים לימי שבוע פרשת בשלח: ח' - י"ב שבט, תשע"ה

והלך ומצאו שמות - קורע ומשלם את נזקה. שאלו הימנו סתם - אין רשאי לגע בו.

יב. השוכר בית מחברו - ממחה בידו על מקום התנור, ואין ממחה בידו על מקום הפירה. שכר הימנו חצר - אין ממחה בידו, לא על מקום התנור ולא על מקום הפירה, אלא מעמיד את התנור במקום הראוי לו, ואת הפירה במקום הראוי לה. הנזבל היוצא מן החצר, מה שהוא קולט באויר - הרי הוא שלו, שברפת ושבחצר - הרי הן של בעל חצר.

יג. המשכיר בית לחברו ונתנגע, אומר לו: הרי שלך לפניך, הקדישו - הדר בו מעלה שכר להקדיש. השוכר בית מחברו, מעמיד בו רחים של חמור, אבל לא רחים של יד, ולא מרתף מפני שמכחישים את הפתלים. ולא יגדל בו את התרנגולים מפני שהן מחטטין את הפתלים. ולא יעשה בתוכו מכתשת קבועה מפני שמוזיע את הפתלים. ולא יעשה רפת בקר ולא אוצר של תבואה.

יד. המשכיר בית לחברו בשנים עשר זחובין לשנה - הרי זה מחלקן כל ימות השנה עד אדר. נתעברה שנה, זה אומר עד אדר ראשון, וזה אומר עד אדר שני - חולקין ביניהן. עד סוף אדר, זה

אומר עד סוף אדר ראשון וזה אומר עד סוף אדר שני - חולקין ביניהן. המשפיר בית לחברו, ונפל - חיב להעמיד לו בית. היה מקרה בארזים - לא יקרנו בשקמים. בשקמים - לא יקרנו בארזים. היו בו חלונות - אינו רשאי שלא לפתח בו חלונות. לא היו בו חלונות - אינו רשאי לפתח בו חלונות. אימתו? בזמן ששכרו לזמן מרבה, אבל שכרו ממונו לזמן מעט - אומר לו הרי שלד לפניה.

יהודי יקר!

בקביעות של כמה דקות ביום אתה יכול לזכות ללמוד את כל
ששה סדרי התוספתא!!!

הַזְדַּמְנוּת נְפִלְאָה!

”הַמוֹשֶׁתֶּף בְּהַדְפָּסַת ”אֲשֶׁר
בְּנַחַל”, (אף כּמוֹה אֲנָשִׁים בְּנַחַד), יִזְכֶּה
”לִישׁוּעָה בְּכָל עֲנִוֵן שִׁיִּצְטָרֵךְ...”

(כ”ק מרן מוהרא”ש שליט”א)

לְגִטְיִלַת חֵלֶק בְּהַדְפָּסַת הַפָּרָכִים
הַקְדוּשִׁים שֶׁל ’אֲשֶׁר בְּנַחַל’:

052-7622316